

ИЗЛАЗИ
СВАКИ ДАН
осим понедељника
и дана иза празника

НАРОДНИ ДНЕВНИК

ЈЕДАН БРОЈ
10
пара динарских

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ, НАРОДНУ ПРИВРЕДУ И КЊИЖЕВНОСТ

СТАЈЕ ЗА СРБИЈУ:
на годину . . . . . 16 динара
на по године . . . . . 8 динара
на четврт године . . . . . 4 динара
Претплату прахају све поште у Србији.

За ЦРНУ ГОРУ, БОСНУ, ХЕРЦЕГОВИНУ и АУСТРО-
УГАРСКУ
СТАЈЕ ЛИСТ ГОДИШЊИК . . . . . 16 ФОР А. ВР.
на по године . . . . . 8 " " "
а на четврт године . . . . . 4 " " "

ЗА СВЕ ОСТАЛЕ СТРАНЕ ЗЕМЉЕ
на годину 36 фран., на по године 18 франака.
ОГЛАСИ СЕ ПРИМАЈУ ПО ТАРИФИ
Рукописи се не враћају
неплаћена писма не примају се

ПОЛИТИЧКИ ПРОГРАМИ

У ПРОШЛОСТИ И САДАШЊОСТИ

XII. Бранноци турског устава и врачарске рупе.

(наставак)

Овај избор имао је Вучић журно да изврши, и он га је извршио у логору на Врачару са Гружанима, којима стави на гласање два парламентарска предлога: је ли, браћо, ићемо ни једнога Обреновића? Нећемо. Је ли, браћо, хоћемо сина Карађорђевог Александра? Хоћемо. То беше онај многохвалини и много описивани „глас народа, глас сина божијег“. Ну одиста, да су сви гласачи из целе Србије скучени на Врачар, не би смели друкче гласати, кад погледају како врачарске рупе на њих зијају, а да не говоримо о обести, коју су код куће видели, а коју би и на својим леђима осетили, кад се врате.

Овакав избор саопштен је Порти као воља и жеља народна, па Порта застаде са ферманом, па се многи радовашу, мислји да од тога посла ништа бити неће. Један Београђанин, који је и сада жив, приврженiku изборног кнеза рећиће: Ферман је написан на купусном листу као цинцарска азбука, па га

појело магаре у носиле на путу“. За ове речи, овај јадвик извукao је на Врачару турске дегенеке по табанима, па је овај мученик дуго, сваке ноћи парио своје ноге.

И Русија је послала свога комесара на лице места, да се увери о жељи и вољи народа, а Вучић беше добавио и понеког импозантног старца из свију крајева, да изгледа, како је цела Србија у довољном броју заступљена. У ствари то су били Гружани и они људи, који се Вучићу у Крагујевцу први нађоше, а који су остали у логору и после гласања све дотле, док није дошао ферман и изборни кнез проглашен.

Такав народни збор представљаје и руском комесару. И пред њиме су се понављала истовета два горња предлога, која су сви гласачи већ знали на памет, да у одговору не буде пометње.

Због оваког гласања, у Београду и по Србији дуго се водила посмевка у приликама на општинским зборовима и сеоским састанцима, или кад се о њиховом каквом раду води реч, па су ђаволани полагали питања: је ли, браћо, да хоћете? је ли браћо, да нећете?

Како било да било, сврши се свршетак свршетка преврата од 1842. године. Творцима и бра-

ниоцима турског устава, или људима од дволичног програма и Србија од наследног, поста изборно кнежевство.

Кнез Михаило згаси у Земују ногама султанове ордene и оде оцу са познатом изреком „Време и моје право“.

Вучић је остао у Србији, да са својим људима послужи изборном кнезу, као што је послужио тројици Обреновића. Бог ће му дати дуг живот, да доживи и чује, да је стари Милош Дунав прекорачио, да је ногом стао на земљу мајке Србије, да ју је пољубио и сузама оросио, као што ју је давно својом крвљу покростио, кад је при отимању Ужица на срчаној страни рањен, коју је больку само Милошев састав могао онако дуго носити, па и у гроб однети.

XIII. Изборни кнез и бранноци турског устава.

По имену већ знамо изборног кнеза. Шта је од њега Србија могла очекивати, па и са правом захтевати, народ је могао знати и не знати. Ну, да ли ће кнез бити кадар, па и да ли ће умети да испуни своје дужности и задовољити народна очекивања, народ нити је знао, нити је могао знати. Они, који га за руке ухватише и на кнежевски престо посадише, ваљда су знали, а и дужни су били да знају, кад

су се латили тако велике задаће, да отклоне творца кнежевине, па и младога и образовану сина, који Српству много с почетка обећаваše. Није шала латити се посла, да се у једној тако младој држави, поред наследне владаљачке породице стварају нове, које упоредо рађају претенденте, о којима свака повесница са ретким изузетком зна да каже само то, како век проводе у томе, да један од другог отимају престо. Па народ у место да ради на своме бољитку и напретку, глажи се и троши сву своју животну и умну снагу у том несретном отимању. Још је већа за народ несрећа, кад оваки претенденти ставе под ноге сву срећу и напредак народа, којим желе владати, па се ослоне на народне спољне непријатеље и са њима везују савезе, да их ови на престо посаде или поврате уз помоћ присталица, који не могу бити друкчи, него онакви какви су и претенденти.

И ако оба ова Обреновића нису и не би никад и ни саким за живу главу такве савезе везивали, па ма Србије не видели, њихово право на престо остало је непобитно, и кнез Михаило објави отворено, да заузима положај претендента оном изреком „Време и моје право“. Његов отац, гњеван што ови

ПОДЛИСТАК

ОТМЕНИ КРУГОВИ

роман

ЕМИЛА ГАВОРДОА (17)
—***—

У собу уђе младић од својих двадесет и три или двадесет и четири године, отворена, честита лика и погледа, који сведочи о интелигентности и енергији младићевој.

Графица немо показа руку да седне на столицу преко од ње. Да је и сам живот њене кћери зависио само од једне речи њене, па ипак не би умела прозборити. Пред Данијелом Шампијем није остала тајна збуњеност графичина, али он ни издалека не би био у стању макар и наслутити узрок њене забуње. Петар није пред братом викада помињао име Паузинино. Он седе и без икаквог околишћа поче казивати с каквом је намером дошао.

Он је, већи, с одличним успехом свршио мрварски институт, а за тим је био на даји „Фор-

мидаби“. Али ту га задеси несрећа, он поста жртва сплетака, које му могу омести каријеру. Због тога је он узео од адмирала отпуст, па је дошао да у министарству потражи заштите својим правима. Његово је право било несумњиво, али је он знао и то, да добро ствари ни препоруке, не могу бити од штете, па је, кратко да кажемо, дошао да замоли грофа, да свој моћни утицај употреби код министарства на то, да он — Данијел — дође до свога права.

За време његовог говора грофици се у пуној мери повратила мирноћа и хладноврвност.

— Мој муж, рече она, биће срећан што ће једноме свом сељаку моћи да учини услугу, а то ће вам и сам казати само ако остане код нас на ручку и сачекате га, док се не врати зући.

Данијел приста на понуду.

За време ручка Данијел је седео према господици Ханријети, којој је тада могло бити до петнаест година. Кад је графица видела пред собом ово двоје младих, здравих, румених и лепих, онда јој сену једна мисао у глави, коју је она сматрала за миг првићења. Зашто не би срећу и будућност својега детета поверила брату онога човека, кога је она некад онако жарко љубила?.. Зар се тиме не би у неку руку покајало раније грешење?

— Да, рече она хежући у вече у кревет, тако мора бити... Данајел мора постати муж моје Ханријете.

Само се тиме може објаснити и говор грофа Виљ Ходрија, који је на неколико дана после тога некоме свом пријатељу рекао ово:

— Овај млади Шампи красан је младић и ја сам уверен да ће далеко дотерати. Да је старији и да има официрске сполете, па да случајно за проси моју ћерку, не би га одиста могао одбити. Грофица може мислити о тој ствари како хоће, али ја сам господар у својој кући...

Данијел поста свакодневни гост у кући грофа Виљ Ходрија. Он не само да је добио потпуно задовољење, а, благодарећи грофовој протекцији, добио је и врло леп положај у министарству марије с несумњивим изгледом, да ће ускоро бити послан ради неке важне експедиције.

Ханријета и Данијел беху врло често заједно и на само. Упоредо с упознавањем једно другог, развијала се и њихова узајамна љубав.

— Боже мој, уздисала би грофица, зашто ипак неколико година старији.

(Настави се)

Културно
наслеђе
Србије

срећни људи нису издали само њега и његова сина, већ и Србију продају, за коју је неколико пута мећао главу у торбу, а доста пута смрти у очи гледао, па и крв своју пролио. Зато готов беше да уђе у борбу, коју је онолико и онако избегавао. И син и отац беху велики родољуби и само полагаху наду на родољубе народне и народ, и на такве опробане пријатеље, који су и пријатељи њихова народа, а овим догађајем боље су познали, а још боље ће поznati спољашње пријатеље и своје и свога народа. Туђинштина беше им несносна, а богаство не могаше умалити тугу, кад видеше куда се Србија води и какве се по њој несрће чине. И један и други високо су држали заставу Србије, док је год ова у њиховим рукама била, па и онда, кад су творци турског устава пришли се, да тој застави украсе и знамење умрљају. Ауторитет је био јачи и од оног мрског парчета артије, ну зли људи досаде и ауторитету. Народ се све више сећа некадањег добра и некадањег поноса, што га све више сназази несрћа и понижење, па ни Милоша ни Михаила не може и неће моћи заборавити. Они су ван Србије, ву Србија беше њихова. Са таквом Србијом почeo је владати изборни кнез. Зато је његов положај са стране законих а заслужних претендената одмах у почетку био тежак, а да не помињемо тешкоће, које ће доћи са људи, на којима је Србија остала, а који са својим дволичним програмом по Србији триста чуда починише.

(НАСТАВНИК СЕ).

КОБУРГ

Били ми пријатељски или непријатељски расположени према Бугарској, ипак морамо у сваком случају подним оком пратити сваки и најсеријеснији појав, који је изазван слабијим или снажнијим узроцима у њој. Ништа, што се у Бугарској догађа не сме остати од нас неопажено, невиђено и непрокритиковано, јер ми, били пријатељи — као што треба да смо — или непријатељи, као што не треба да будемо, морамо водити најстрожија рачуна о свему, што се у нашем најближем суседству догађа, у једној држави, с којом ћемо кад тад морати делити милу или немилу судбу.

Већ кад за нас и не би било никаквих других разлога, па чак ни оног најобичнијег задовољства, да своје читаоце о свему тачно извещавамо, о свима значајнијим политичким догађајима, ишак бисмо имали велике потребе, да се сваки пут, кад год за то има повода, осврнемо и на догађаје у нашем суседству.

Изненадно „путовање“ Фердинанда Кобуршког, који је до скора ужио у томе обманљивом мишљењу да је кнез бугарски, пружа нам прилику, да понова рекнемо коју реч о досга ненормалним приликама у Бугарској, које, ма како да их човек оцењује и ма с које стране узме у

посматрање, не могу оправдати наду, да ће Бугарској бити од користи. Противу воље јасних одредаба берлинског уговора, чије нас је поштовање врло скупо стало, Бугари су изабрали себи за „кнеза“ Фердинанда Кобуршког. Противу таквог избора прва је била Русија, која је као најинтересованија уложила прегст и „кнез“ Фердинанд није признат за кнеза. Но то непризнавање није имало никаква дејства на Бугаре, нити их је могло опоменути, да је и његова дужност, као што је дужност и осталих народа, да поштују уговоре, а нарочито баш оне, из којих су поникли и којима имају дје благодаре за своје биће, за своју државну индивидуалност.

Таква упорност сгвогила је многе и непрестане трзавице у Бугарској, она је многе родољубиве синове њене отерала у прогонство, многима створила горке часове заточеничког живота, а многима и главе поодсцала. Али неки и не би била баш то највећа невоља, свакако је зло, што се од онога дана, када је у Бугарској самовоља заузела престо правла, на свакоме кораку опажа назадак, застој и очевидно економско пропа-дање. Едино у чему се напредује, то је буџет државних расхода, који стоји у очитој опреци са изворима државних прихода.

То је стање утврђено, ако не и створено тиме, што се на сјај властачке круне лакоми Кобург при мио кнезевског престола, а то се стање пре или после мора свршити или штетом и големим губитцима саме државе, или — одступањем на званог кнеза, принца Кобуршког.

Нећемо рећи ништа много, ако кажемо, да је тај пресудни тренутак приспео и да су сада они дани, када се у Бугарској морати или поћи другим путем — а врло, врло је вероватно да се већ и пошло тим путем — или ће се створити у њој такво стање, од каквог да нас Бог сачува за вечита времена.

Принц Фердинанд није случајно
ни без икаква повода тако изненадно
и тако тајанствено отпуктовао из
Софије у „Ебентал“. Благо оном,
који би у то могао веровати. Су-
дећи по свим могућим симптомима,
то није ни могло бити баш случајно,
да његово путовање из Бугарске
у оне дане, када се најмоћнији
цар јевропски састаје с другим ца-
рем, који ужива у веровању „да и
сунце од њега добија своје зраке“,
но је то без сумње непосредна по-
следица каквог мига, који му је дат
позго и који му даје на знање, да му
није суђено да умре као клез Бу-
гарски, јер „кога је суђено да се
обеси, тај се улавити не може“.

То је управо што смо и хтели
рећи, и, нек нам се верује, ми бисмо
диста и желели, да ово наше миш-
љење и ово што смо рекли, не буде
баш ниуконоико неосновано, пошто
ми искрено желимо свака добра на-
шим суседима Бугарима, а у овоме
стану, у коме се они данас налазе,
не видимо ништа друго, до несум-
њиву пропаст, ако се још за вре-
мена не отргну из овога стања.

Ми смо ради да одлазак Кобургови
хватимо тако — и по свој прилици
се не варамо — као први корак,
који су бугарске патриоте предузеле,
да раскроје са садашњим стањем.

КРАТКЕ ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

— Сад се већ зна тачно резултат избора у Француској. Од 669 изабраних посланика, 287 су стари посланици, а 282 нови; 364

су републиканци а 206 монархиста. Међу ових 364 републиканаца има 264 умерених, 100 радикалаца, социјалиста и независника, од којих први иду у свима питањима упоред са владом. У опозицији има 167 монархиста и 44 буланџиста.

— Као што јављају из Софије, кнез Фердинанд је отпутовао на неизвесно време у иностранство, назимено је Стамбулова за свог заменика. Прокламација коју је оставио народу, гласи: „Мом драгом народу! Остајајући за неколико дана кнежевину, у намери да посетим нашу узвишену матер принцу Клементину као и рођаке, именујем на основу чл. 19 устава за наше заменика и предајемо управу земље за време наше осутности, нашем министру председнику и министру унутрашњих дела г. Стамбулову, о чему извештавамо наш драги народ. Дан у нашем двору у Софији 26 септембра 1889 год.“ Дакле, кнез Фердинанд је отишao, да се прочасги код своје мајке и рођака, али, како се може судити према свима приликама, изгледа као да се он више неће вратити.

— Чешки сабор неће у својој адреси спомињати крунисање цара Франца за чешког краља. Орган Старо-Чеха „Хлас Народа“ вели да Старо-Чехи неће потпомагати предлог Младо-Чеха да се у адресу унесе и ствар о крунисању, пошто тај предлог износи „екстремни елементи“, као што их и сам цар Јосип тако зове. Овај предлог, вели старочешки орган, износи се само ради популарисања, али се не може остварити. Чим национална партија дознаје да би таква адреса била угодна цару, као што је то био случај пре 1 година, она ће узети иницијативу у своје руке и припомоћи да се овакав ствар учини могућном. Према овом изгледу, да ће Младо-Чехи остати мањини са својим предлогом о крунисању.

НАША И СТРАНА ШТАМПА

Б. К. пишу из Цетиња:

„П. Лојд“ се користио вештачкој речи „Тајмса“ о ернеко-црногорском говору о савезу, да осне на Србију и Црну Гору читаву гомилу бесмислених грдића и претњи. Вест „Тајмса“ је међу тим из основа лажна. Међутим „П. Лојд“ нема никако право, да проглаши тако категорички Weto, против алијанције између Србије и Црне Горе. Обе државе имају најпотпунији суверенитет; цела Европа признала им је ово и нико не има права, да им прописује, да ли они смеју једна с другом или с неким трећим закључивати савез или не смеју. „П. Лојд“ завршује свој чланак с примедбом, да би савез између Србије и Црне Горе нанео штету најоправданијим и најближим интересима других држава. Ми не по мимо, на шта се ослања ово безумно тврђење. Међународно право је основано на уговорима, а европски правни поредак развијао се из савеза међу појединим државама. У свима временима било је неоспорно право сваке суверене државе да закључује савезе, а што је дозвољено великим државама, не може бити забрањено ни малим. У осталом Црној Гори и Србији не требају никакви уговори о савезу, да се у случају опасности боре са свом снагом за своје заједничке интересе.“

Меморијал Дипломатик доноси ово:

„Ми можемо само симпатисат Краљици Наталији и сажаљеват њену судбина с хуманог гледишта.

али не можемо никако усвојити чудновате резонмане оних политичара да судбина српског народа зависи и може зависити од душевних потреса једне младе жене, која не може да се одлучи, да се поврати у приватан живот, коме она припада по свом пореклу.

Погребно је да се Краљица не одаје никаквим обманама, те да придаје особиту важност народним демонстрацијама, које су јој приређене при доласку. Нема сумње да је она у Београду оставила за собом најлепше успомене и да је народ, који се сакупио при њеном доласку, хтеда покаже његове симпатије својој негдашњој господарки, која је толико време у његовој средини и њим делала срећу и несрећу. Сада међутим агитирају за Краљицу људи, који хоће да је употребе за своје оруђе. Време је да она отвори очи и увиди цељ ових маневара.

Намесништво, чијем ауторитету она неће да се покорава, а у помо-
жају је, да јој отвори перспективу
и учини, да она појми своје дужно-
сти. Њена политичка роля је легал-
ним путем искључена. И без развода
брака она је престала бити Краљица
ношто се њен муж одрекао круне.

Српски устав не одређује за на-
месника младолетном краљу његову
матер, а с друге стране признаје
бив. краља Милана за тутора њего-
вом сину. Под оваким условима зна-
нично борављење краљице Наталије
у Београду, могло би произвести само
растројство, које су регенти, увидев
његов опасан карактер, хтели да
открију, или да га сасвим отклоне.
Они су до сад показали доста живу
делатност и одржали свој ауторитет
у важности.

После овација првог дана народ се опет умирио. Београд је остао миран и ни у једном месту у краљевини није нарушен мир. Ово доказује, да је српски народ сит револуција и да тежи за правилним и органским развићем својих институција. Тако, дакле, повратак краљице Наталије у Београд није имао оних и онаквих последица, какве су извесни интригант прорицали. Из овога је ствар мира много добила и ми честитамо српском народу, што сада ова ствар овако свршила.“

Ма да се ми не слажемо са пи-
сањем овога листа о овј ствари и
ма да имамо својих нарочитих на-
зора и погледа на краљично питане
и пак ми доносимо ово, да би се ви-
дело, како и остали листови пишу с
тој ствари. Ур. - Н. Д.

ДНЕВНЕ НОВОСТИ

(Походе) Њеном Величанству Краљици Матери учинили су своје подворење: 23. септембра: допутација београдских госпођа, г ћа Софија Ивановићка, г. Стојан Бошковић са сопством, г ћа Ј. Вадемлићка са сестром, г ћица М. Лешјанин, г ћа Јуба Прокићка, г. Александар Персијанин, г. Василије Савићев са госпођама и г ћа Џанка Протићка са ћеркама; 24. септембра: депутација трговачке омладине, г ћа Зорка Влајићка са сестрама, г ћицама Милојковићевима, г ћа Орешковићка, г ћа Каленићка, г. Матија Бан, г. Стеван Тодоровић, г ћа Сильвија Валтер, г ћа Месаровићка, г ћа Н. Угришићка; 25. септембра: г ћице Васиљевићеве, г. прста Стјајевић са породицом, г ћа Савка Жујовић, г ћа Стана Курчић, г ћа Косара Герасимовић, г ћа Анка Л. Петровић и намесник г. Јован Белић Марковић; 26. септембра: г ћа Милица Поповић, г ћа Мила Маринковић, г. Тонија Михајловић, г ћа министаркада Грујићка, г ћа министарка Јуришића.

г. свештеник Павле Милетић, г. свештеник Јован Марковић, протојерјакон г. Васа Божић са госпођом; 27. септембра: г. ћа Лена Ср. Павловићка, г. ћа Балашацка са ћерком, г. ћа Топонарска, г. Розети са госпођом, г. ћа Колиш рођ. Мировић и г. Коста Павловић са госпођом.

(Из дипломатских кругова) Г. Плтимонио, француски посланик, вратио се с одсуства у Београд.

(Консуларне вести) Г. Стефанини, аустро-угарски консул, вратио се с одсуства, које је са породицом својом провео у своме летњиковцу на Волфганзеу.

(Адреса благодарности) Приликом преласка српских жељезница у државне руке, ногирао је одбор општине београдске влади адресу захвалности, која је ово дана предана калиграфисана г. Сави Грујићу, председнику министарства. Адреса гласи: „Г. Председниче! Позван намесништвом и почаствован поверењем народ је кабинет, коме сте ви на челу, приликом свог ступања на управу земаљску, изазвао најбоља надања у целом народу. У оштите влададој је тврдо убеђење, да ће нова влада брод српске будућности повести храбро и енергично. И ако је тежак финансиски положај, који је све патријоте јако забринуо, мањо г сметао раду владе, иако се народ у својим очекивањима није преварио. Нарочито је прелазак жељезница у државне руке изазвао опште дошадање, те се може означити као круна досадашњег рада владиног. Није никако претеривање ако кажемо, да је прелазак жељезница у државне руке, испунио срца свију грађана престонице са великом радошћу и да им је то ојачало поверење, да ће влада умети и даље продужити свој рад у славу и благостање наше драге отаџбине. Пуни радости и задовољства, представници вароши Београда сматрају за своју дужност, да вама г. председниче, и вашим колегама изјавију своју најдубљу благодарност на овом патриотском делу. Обузети осећајем захвалности кличемо: Живо Краљ Александар I. Живело краљевско намесништво. Живела Краљевска влада!“

(Престаје излазити) Српска Реч са 12. бројем престала је излазити.

ВЕСТИ ИЗ СРПСКОГ СВЕТА

— О сазиву српског сабора у Карловцима. У последњој седници саборског одбора у Карловцима била је реч о сазиву српског народно црквеног сабора. Администратор митрополије, владика Василијан, изјавио је да ће 30. октобра бити сазван митрополитски савет, на ком ће се решити ствар о сазиву српског сабора у Карловцима. „Будимиештански Тагблат“, пишући о сазиву српског сабора и о избору српског патријарха вели: Ми се том захтеву прикајчујемо, јер мислим, да угарској држави у садањим критичним временима не може бити свеједно, је ли место српског патријарха стално ионућено или вије, место, које није само са црквеним већ и са политичким гледаштвом врло важно. Колико ми знамо, неманичега, што би прецило и одгајало, да се та ствар коначно реши; биће само неодлуканост владе томе узрок, која никако не може да се реши од своје стране за овога или онога кандидата. С једне стране хтела би влада да попуни то место личношћу, која је њој у сваком погледу пријатна, а с друге онег

хтело би се, баш због данашњих кратичких времена, изаћи на сусрет и жељама саборске већине. У том погледу пак, међу српским владикама једини је будимски владика Арсеније Стојковић, који би могао доћи у разум. Он је двапут биран за патријарха, но круна га није потврдила; али од то доба влада је променила своје мишљење о владици Стојковићу, те може бити, да ће избор већ настти ишак на Стојковића, јер је вероватно, да ће и саборска већина бити за њега.

(Споменик добротвора народног Павла Јовановића.) Као што је познато нашим читаоцима, још јане је у присуству дра Илије Вучетића, фискалa и А. Хаџића, секретара „Матице Српске“ подигнут и освећен у Араду споменик народном добротвору Павлу Јовановићу, који је оставио 30.000 фор. на стипендије и који је фонд до сад већ нарастао на 50.000 фор. Као што нам сада из Арада јављају, споменик је ових дана лепом гвозденом оградом ограђен. Овај посао је израђен под надзором мерника Арсена Петровића, који је председник општине арадске, те као такав није жалио труда свога, да споменик што лепши буде. Споменик овај украс је сада арадског српског гробља и служи на дику онима, који се селише да достојно обележе вечну кућу овог народног добротвора.

ТЕЛЕГРАМИ

„НАРОДНОМ ДНЕВНИКУ“
(БЕОГРАДСКА АГЕНЦИЈА)

Берлин, 29. септембра. Његово Величанство цар руски приспео овде јутрос тачно у 10 сати. На станици, лепо украшеној заставама, дочекао га цар Виљем, сви пруски кнежеви, канцелар кнез Бизмарк, гроф Херберт Бизмарк и генерали. Цар, који је носио униформу свог пруског пукa, поздрави се и загрли срдечно цара Виљема.

Цетиње, 29. септ. Кнегиња Милена родила сина.

ЈОВАН БОШКОВИЋ

(Глађа слику у бр. 207. овога листа.)

Јован Бошковић, професор филологије у Великој Школи београдској и књижевник српски, родио се 19. фебруара 1834. у Новом (у Бачкој), од оца Стевана и матере Марије. Има предање у породици, по коме се стари његови, по оцу, доселише тамо из Крушевца, а, по матери, из Босне. Основне школе и 5 разреда гимназиског изучио је у своме родном месту, где свакда беше први ћак. Породица Бошковићева беше имућна занатлиска кућа, која је своју децу лепо васпитавала: давала им је на науке, учила језицима, пратњу, музичи, гимнастици и пливашњу, и то не само пре покрета (од 1848. и 49.), него и после, кад им у грађанском рату све имење пропаде. Понто мађарски устанци 31. маја 1849. бомбардоваше Нови Сад тако, да је овај готово сав изгорео, слушао је даље разреде гимназиске у Карловцима, (где између петорице првих ћака из различних гимназија, првога течја беше одличан, први „с тајмацима“, а другог — без тајмаци), у Будиму и Пожуну, где је и испит зрелости положио. Правне и државне науке свршио је у Бечу, где је положио државни испит за докторство права; спремио се био и за други, али је по смрти оца свога

вратио се к својима, да се брине за издржавање како своје, тако и њихово. У Бечу је, поред правних наука, слушао и словенску филологију код најславнијега словенисте Миклошића; а ту је и са највећим знао цима српскога језика, Вуком Стефаном Караџићем и Ђ. Даничићем, ступио у савез: првом беше ученик и писар за књижевне радове, а другоме — земљак, млађи друг и присни пријатељ. За време изучавања виших наука бејаше питомац властелина српског Торба Сервијског (Србијског) од Турске Канчије.

Године 1858. позове га тадашњи министар српски Илија Гарашанин, преко г. Јов. Растића, онда секретара у министарству, да дође у Србију за приватнога васпитача унучима мајора Мише Анастасијевића и министровим (у споредној линији); он се тога прими и пробави у том послу пуне 3 године. Љубав и свему Српству, његова слободоумност и филозофска спрема, упућивале су га у Србију, казујући му, да ће ту наћи највише земљишта за свој родољубиви рад. У Београду 1861., указом од 27. нов., поста професор у нижој гимназији за савски крај, а 1865. професор филологије и оште историје књижевности у Великој Школи, после дужег опирања од његове стране, на Даничићево место. 1868. беше први постављен за учитеља српскога језика тадашњему младолетном кнезу, потоњем Краљу Милану. 1871. избран би за декана Велике Школе. Исте године, кад један кандидат професуре би постављен за професора, без саслушања академијског савета, био је и он међу оним професорима, који су били автономију Велике Школе. На то буде откупшен из службе, јамачно по нечијој денунцијацији, јер не беше саслушан.

Остав без службе, пређе у Нови Сад. Ту га српска општина избре за заменика своме посланику на српском црквено народном сабору у Карловцима, д-ру Св. Милетићу, који тада лежао у преском затвору; Матица Српска избре га за заменика секретару и за уредника свога органа „Летописа“; друштво за српско народно позориште избре га за свога управног члана; а Народни Сабор избре га за школског надзорника српских автономних школа у Хрватској и Славонији, али га угарска влада не хте да потврди. Кад је барон Мајтреји послан био у Нови Сад као „краљевски комесар“ (1873), Милетић и српска слободоумна странка поверише му уређивање свога органа „Заветве“, као једноме од најумеренијих, а при том поузданых и истрајних чланова својих, што је он шест месеци на њихово задовољство вршио.

Године 1875. врати се у Србију, на усмени позив владаочев, где б. фебруара би постављен за библиотекара народне библиотеке и чувара нар. музеја. Али одлаком Даничићевим у Загреб (1877.) катедра филологије у Великој Школи оста прана, а Даничић се, хотећи да обраћаје академски велики речник, вије више могао вратити на професорску столицу, с тога влада српска смиши да њему да пуну плату као пензију, чим наврши 25 година службе: а Јов. Бошковић, 10. окт. 1880., премести за професора филологије, те тако он наново дође на прејашњу Даничићеву и своју катедру, коју и сад заузима. Школске год. 1886. и 87. беше изабран за ректора, и тада је славио 25-годишњицу свога професорског и књижевног рада.

(Наставиће се.)

ПОЛИЦИСКИ ГЛАСНИК

Београд, 29. септембра

(Крађа) Непознати људов ушао је у собу Катице Богдановић овд. удове и са ормана украо је 8 златних прстенова у вред. 16 дук. цес., Учињено је шта треба.

(Притворени) Ноћас су притворени: Филип Серафимовић, Јован Петровић, Калфин Кадофер, Јоца Марковић и Петар Јовановић, овд. због нереда, Маливоје Благојевић, Јела Глигоровић, служавка, и Милан Поповић, скитац, из Крагујевца, сви због скитање.

(Кажњени) Пресудама полициским кажњени су; Крста Милић, овдани, због скитање и повратка из прогонства, и Никола Николајевић, трг., овд., што је за време службе божје држао отворен дућан.

ПОЗОРИШТЕ

Данаас 30. о. м. приказивање се „Персионов пут, шалина игра у четири чина, а сутра 1. октобра „Немања“.

МАЛИ ГЛАСНИК

Српско новосадско народно позориште отишло је у Сомбор, где ће остати три месеца. Како „Бачванин“ јавља, дружина је лено примљена у Сомбору, те има изгледа, да ће добро проћи. Сомборци се јако заузимају за добар и лен исход.

У Турском Бечеју написали су, којајући земљу за потиску додиру, на једну ногу од мамута (препотонске животиње), па са ће се исконали око те ноге још неколико стародревних зенгија, један љанац од бронзе и два прастара котла. Поред тога је нађено још много ситнијих костију од других животиња.

У Сан Франциску изгорела је православна црква у мају ове године, и сада је на истом месту изграђена нова под управом владике Владимира. Ово је главна црква православне дјајецезе у Америци. Њојза припадају 11 цркава и 42 капеле са житељством преко 14.000 душа. Заснована је 1868. године. Владика Владимир ступио је као главар ове дјајецезе у априлу 1888. после смрти владике Нестора, који се исте године утопио близу Аласке.

Бечке новине доносе интересантну новост, да чешка консервативна странка посредује код римске курије, да ова подвргне претресу процес Јована Хуса, да би се са Хуса скинула јерес, за коју је био опужен и осуђен 1415. године, да на гломачи изгори. Консервативци су уверени, да би по садањем уза коњеном поступку Јован Хус могао бити оправдан и за невиног проглашен.

СМЕСИЦЕ

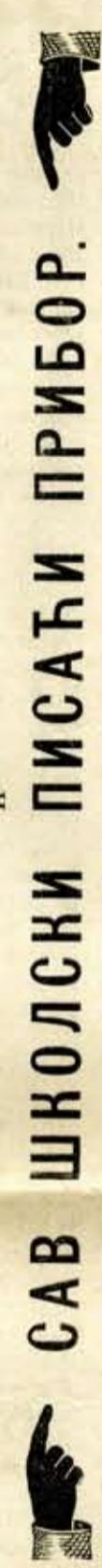
(Попис од трома) У Срему код Платичева у румском котару иши су пре неколико дана пет сељака кући. На путу их ухвати киша, која је уз бурну грмљавину као из кабла зевала. Кад су поменута петорица дошли до ливаде Видаковића, недалеко од Платичева, склоне се од кише под један храст. На једанпут удари гром у храст и ошиче једнога од њих, по имениу Шонланског, те је најамету пад мртви. Остало четворица задобише који тешке, а који тако појреде.

Културно наслеђе Србије

ПЕТРА ТУРЧИЋА У БЕОГРАДУ

МОГУ СЕ ДОВИТИ:

СВЕ КЊИГЕ ЗА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

II

САВ ШКОЛСКИ ПИСАЦИ ПРИБОР.

Издаје се

Дућан простран у двокатници сирам Коларчетове шиванице и други један мањи на другом лицу куће. **РАФОВА** има па продају.

454, 2 - 10

Андрејевић

Читай!

Час ти је ставити до знања поштованој публици и мојим почитатима, да сам узео **КУЈНУ** у кавани код Два Јаблана, у којој ћу издавати

КОСТ

како у кавани, тако и ван ове, са умереном ценом.

Пошто је моја кујна позната као добра и чиста, то молим за посету.

Понизни

Стојан Симоновић

452, 3 - 3

кувар.

Serb.

Belg.

СВИМА ПОШТОВАНИМ ГАЗДАГИЦАМА СРПСКИМ.

Врло често чујемо питања — особито од оних госпођа које су на страни биле, — зашто је бела кава тамо вкуснија и јача а и лепшу бистрију боју има него код нас.

ЗАШТО неможе кава и код нас тако иста бити?

ЗАТО јер је неумисло тако добро зготовити.

Да би добру, јаку и притом свагда јофтину каву скувати могли, нужно је прво при куповању каве особито пазити. (Узмите Цајлон или Јаву појешто с' Ријом добре врсте.)

ПРИДОДАЈТЕ МАЛУ ДОЗУ

ПРАВЕ ФРАНКОВЕ КАВЕ

и ви ћете постићи добру каву с' пријатним мирисом, лепом бојом.

Многе Газдарице узимају као приодатак и пржен јечам, смокве или леблебију. Ти приодатци чине каву густу, мутну и киселу и немогу кави дати нити омиљену лепу боју нити чврсти вкус.

ФРАНКОВА КАВА ради њених добрих својства, која усекавају вкус кави у зрну, врло је разпростртна и тражена, зато препоручујемо најтоплије свима онима који је још неби познавали да пробају, и чинимо том приликом пажљиве да особито на овај подпись:

Heinrich Franck Söhne
LINZ LUDWIGSBURG

и на ове фабричне знакове:

Регистр. марка. Регистр. марка. Регистр. марка.

пазе, јер кутије су од многих фабриканта подражаване ради лакшег промета њених лошијих производа.

УПОТРЕБА.

За црну каву: 4 кашике каве у зрну и — 1 кашику **ФРАНК'Каве**
За белу каву: 3 кашике каве у зрну и — 1 кашику **ФРАНК'Каве**

Кутијама од:

$\frac{1}{2}$ Киле
70 п. дин.

ЦЕНА:

$\frac{1}{4}$ Киле
35 п. дин.

Пакетима:

$\frac{1}{5}$ Киле
30 п. дин.

$\frac{1}{8}$ киле
15 п. дин.

$\frac{1}{12}$ киле
10 п. дин.

В. зма.

385. 5 - 5

ЗА ОНЕ КОЈИ ПАТЕ
од

• ЗУБОВОЉЕ •

Препоручујем поштованој публици моје **оптерезе** годишње и полгодишње претплате. Намештања зуба како поједији тако и целе вилице, а оправке са врло умереном ценом.

291,49 - 50 Јован Павловић,
зубни лекар
на Теразијама бр. 25.

ЈАГОДИНЦИМА

Плац, на коме има кућа и дућан у папујијској чаршији, до Ивана Веселиновића, и једно парче ниве до железничке станице — продајем. Ко хоће да купи нека ми јави у Београду. Лако ћemo се погодити.

Јован Милићевић
СЕКРЕТАР мин. у пензији
450 2-3

Засебна кућа

у „Младеновој улици“
број 3. издаје се од 1.
новембра о. г. под кирију. Упитати код госп.
Милоша Обернекевића
448 ковача у истој улици 4-4

Ј. КЛАДИВО

ЦРТАЧ ЛИКОВА

ПОЦЕРСКА УЛИЦА № 1.

прима и израђује композиције
обзивних и шаливих слика, фа-
саде фабрика, као и све ирге

446 Културно-
претека наслеђе
Србије

САНДУЧАРСТВО